Rodácký zpravodaj

I. čtvrtletí 2026

Bohužel začínáme smutnou zprávou.
Krátce před koncem minulého roku zemřela paní Zdenka Tvarohová ve věku 90 let. Členkou našeho rodáckého spolku byla od roku 2012. Poslední rozloučení bylo v kruhu rodinném. Čest její památce.

*****

První pracovní týden po Novém roce začal velmi mrazivě. V pondělí 5. ledna bylo kolem -12 °C a ležely zbytky sněhu, který napadl ve sváteční vánoční dny.

*****

Ve středu 7. ledna proběhlo setkání zástupců spolků ve spolkovém domě. Kulturní referentka SD paní Kateřina Mrázková přivítala vedení města a ostatní přítomné. Všechny spolky pak prezentovaly svou činnost v uplynulém roce a výhled do roku 2026. Zvláštní pozornost si zasloužilo představení nového spolku - Spolek zdraví z Posázaví z.s. Starosta města Mgr. Martin Hujer poděkoval všem, kteří ve svém volném čase, a bez nároku na odměnu, vyvíjejí prospěšnou činnost a popřál hodně sil a nadšení do roku 2026. Na závěr schůzky byl promítnut dokument natočený u příležitosti oslav 80. výročí příchodu obuvnické firmy Baťa do Zruče. Zástupci spolků pak byli vyzváni, aby se zúčastnili akce ke 150. výročí narození Tomáše Bati. Akce se má uskutečnit v posledních březnových dnech.
Na schůzce náš spolek zastupovali předseda spolku p. Adrián a jednatelka paní Janatová.

*****

Ve čtvrtek 29. ledna se uskutečnila schůzka představenstva, kde bylo projednáno hospodaření, provedení inventur majetku spolku, nejbližší akce, participativní rozpočet, atd.

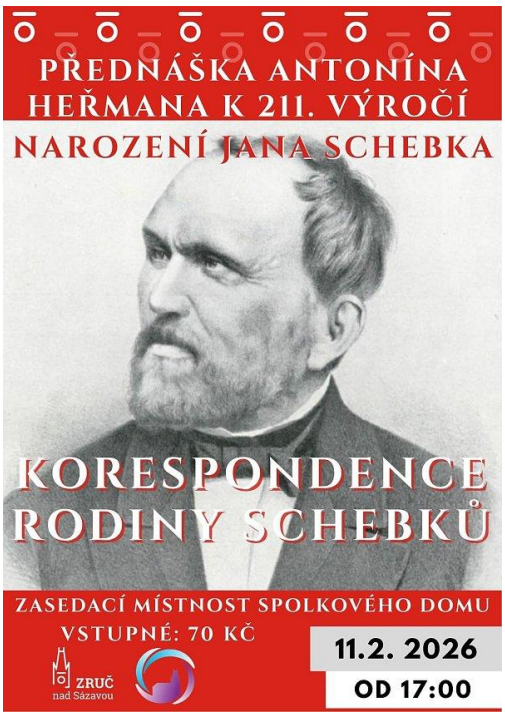

Mgr. Jiří Klatovský:

BAŤA a.s. poprvé ve Zruči

Na přelomu dvacátých a třicátých let minulého století začala firma Baťa a.s. rozšiřovat svou prodejní síť i do menších míst v našem státě. V roce 1929 se dozvídá, že mistr pekařský, pan Vlastimil Klatovský bude rozšiřovat svojí živnost a proto postaví nový velký dům s pekárnou na náměstí ve Zruči nad Sázavou, na místě domu starého. Přispěchá s nabídkou, že upraví stávající projekt (obr. č. 1) a pak si pronajme prostory na prodejnu a správkárnu obuvi v domě č. p. 59. Šlo o dvě velké místnosti a malou místnost jako sklad kůží. Nabídka nájemného byla taková, že ji děda nemohl, jak sám řekl, odmítnout, protože musel splácet půjčku od Občanské záložny. Krám a správkárnu si firma vybudovala sama. Zřídila i pedikúru.

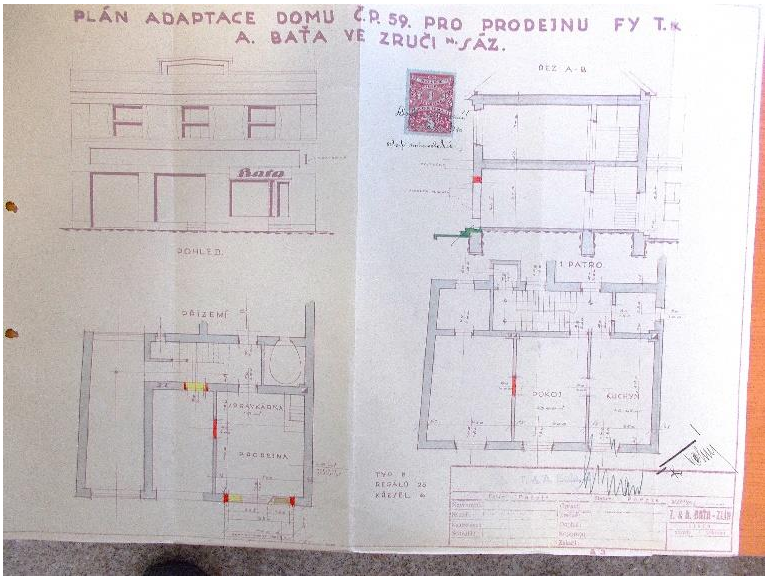

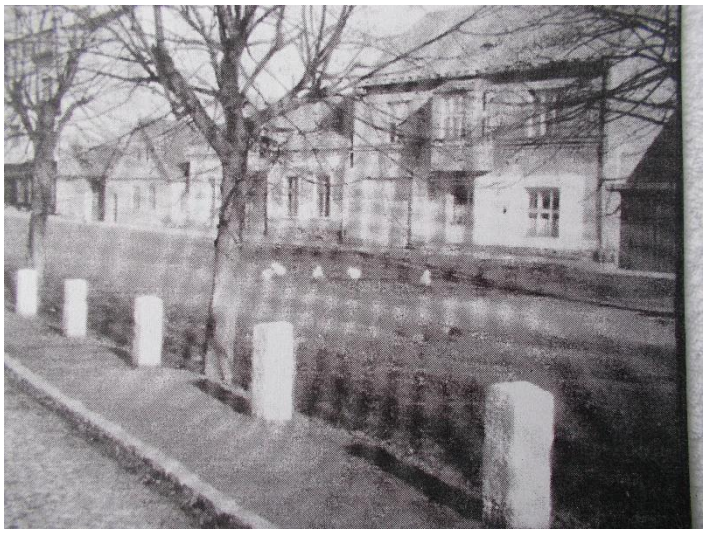

Na fotografii (obr. č. 2) je dům č. p. 59 někdy koncem třicátých let, kdy firma Baťa již nájem ukončila. Vlevo pod arkýřem vidíme výklad a vchod do krámu pekařství a krupařství Vlastimil Klatovský (daleko později v 50. letech 20. století Klenoty Hodiny), vpravo pak šestidílné okno, což byl předtím výkladec firmy Baťa, a vpravo od něj byl vchod. Z provozovny se stala obytná místnost pro babičku a dědu. Po vchodu zde zůstal pískovcový schod v chodníku, kde jsme jako kluci rádi sedávali, a který byl odstraněn v 90. letech při rekonstrukci. Firma ukončila nájem v r. 1935, kdy zakoupila v západním rohu náměstí od Kolářů parcelu č. 134/3,

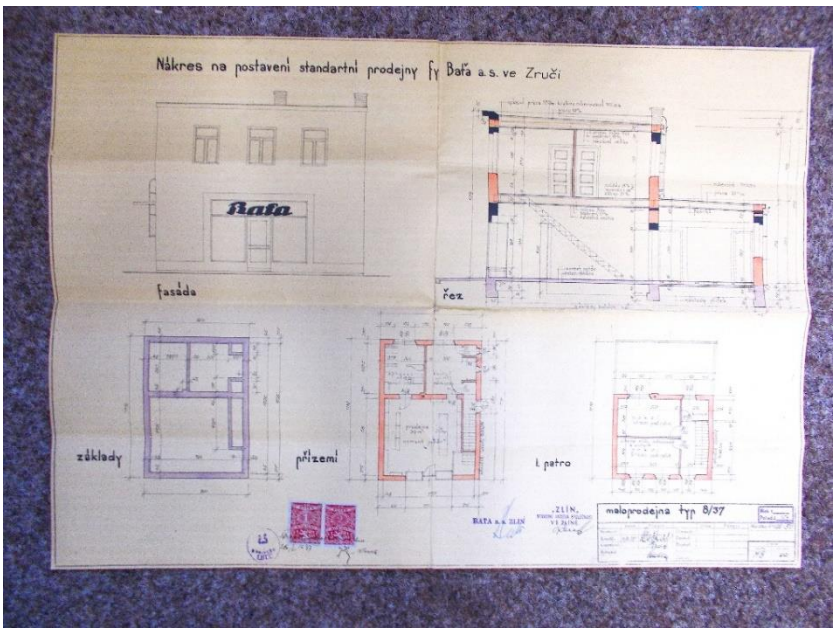

V roce 1937 zde postavila typovou prodejnu typ 8/37 č. p. 199, která zde stojí dodnes a je v ní prodej drogistického zboží. .Nákres je na obrázku č. 3. Na fotografii ze začátku 60. let (obr. č. 4je pak objekt prodejny využíván jako prodejna oděvů. V 90. letech prošel malou privatizací. Byla zde dále provozována prodejna obuvi a koženého zboží, později cukrárna, dnes drogerie. Tolik k příchodu firmy Baťa a.s. Zlín do našeho města, kde později vyrostla továrna na obuv a dělnická čtvrť na pozemcích zakoupených od šlechticů Schebkových.

*****

Inventurní komise spolku provedla v únoru inventury spolkového majetku, a to v klubovně ve spolkovém domě, v prohlídkovém okruhu v zámku a v muzeu „Od verpánku k Baťovi“. Vše bylo shledáno v pořádku. Předsedkyně revizní komise Květa Vilimovská předala protokol o provedení inventur předsedovi spolku.

*****

26. února se sešlo představenstvo spolku, aby projednalo hospodaření, a také zda podáme žádost do participativního rozpočtu, což bychom měli případně udělat do 9. března. Napadlo nás vytvoření pamětní desky, která by měla být věnována J. A. Baťovi, a měla by být umístěna na budovu spolkového domu ve Zruči n. S.
Dále bylo jednáno o činnosti spolku v jarních měsících.

*****

Klub panenky ČR dostal od města výpověď z klubovny č. 17 ve SD. Protože klubovnu sdílel Klub panenky ČR právě s naším spolkem, řešilo se celý únor stěhování. Někteří členové našeho spolku byli při stěhování nápomocni (za což jim patří dík). V současné době je Klub panenky ČR vystěhován a klubovna je plně k dispozici našemu rodáckému spolku. Takto se můžeme veřejnosti představit již 28. března při Velikonočním jarmaření a nechat veřejnost nahlédnout do kronik a dalších baťovských materiálů.

*****

Poslední schůzka představenstva spolku v tomto čtvrtletí se konala 26. března. Hlavními body programu byla podaná žádost do participativního rozpočtu města. Je to naše již třetí žádost do tohoto rozpočtu, první žádost se týkala vycházkového okruhu Nademlejnkem směrem až k Rybárně, druhá žádost byla zaměřena na opravu zanedbaného památníčku v lese ve Vlašimské ulici. Obě žádosti byly úspěšné. Nyní žádáme o vytvoření a umístění pamětní desky na spolkový dům. Deska by měla být vzpomínkou na člověka, který se nejvíce zasloužil o rozkvět našeho města - Jan Antonín Baťa. Zmíněni by měli být i jeho architekti Miroslav Drofa a Vladimír Karfík. Zda bude žádost úspěšná, o tom rozhodne hlasování.
Členové budou o tomto hlasování informováni a věříme, že projekt podpoří. Právě podle počtu hlasů se pak budou návrhy realizovat. Tak na vaše hlasy spoléháme!

Dalším bodem schůzky pak byla příprava již výše zmíněné akce „Velikonoční jarmaření a den otevřených dveří SD“. Právě při této akci bychom měli veřejnosti ukázat staré „baťovské a sázavanské“ materiály, které se nám podařilo uchovat a současné veřejnosti již nejsou zcela známy.

*****

Posledním bodem tohoto Zpravodaje je pozvánka na přednášku Jana Adriána **HISTORIE VZNIKU LETNÍHO KINA“.** Přednáška se uskuteční **9. dubna v 17 hodin v zasedací místnosti SD.** Přednáška bude doplněna ukázkou kronik a spoustou fotografií z doby budování letního kina ve Zruči n. S. Úsměvné je, že tehdejší „stavitelé“ – mládežnící, jsou dnes důchodci. Bohužel někteří už dokonce nesou mezi námi.

*****

Z dění ve městě očima rodáků:

Počátkem roku se hodně diskutovalo o petardách a ohňostrojích. Některá města dokonce tyto zakázala. Silvestr je den, kdy se loučíme se starým rokem a bouřlivě očekáváme příchod roku nového. Tam se dá ohňostroj tolerovat. Ale co je zarážející, že různé petardy bouchaly celé vánoční svátky, a tak „Tichá noc, svatá noc ...“ vzala za své taky.

Březen začal opět rozkopáváním silnic. Tentokrát v ulicích Nábřežní a Na úvoze. A to nejhorší nás teprve čeká, podle dostupných informací se má 30 měsíců bourat a stavět most přes Želivku v Souticích. Jak se bude jezdit, kudy povede objížďka a jak budou jezdit autobusy na Prahu, není těsně před začátkem prací veřejnosti moc jasné.

Blíží se jaro, kdy se začíná vše zelenat a kvést. Bohužel moc parády nedělá pás záhonků před domy na náměstí ve Staré Zruči. Kdysi byly pásy zelené, pak krásně rozkvetly a nyní ani jedno. Jsou neudržované, lidé přes ně šlapou.

V zámeckém parku se kácí vzrostlé stromy, což se některým občanům nelíbí. Podle vedení města na kácení dohlíží dendrologové, ale faktem je, že některé pokácené stromy byly viditelně zdravé. Ani nová náhradní výsadba v parku není moc vidět. Třeba se jen špatně díváme.

*****

Přejeme všem krásné slunečné

Velikonoce

****

Předseda spolku Jan Adrián - 606 611 204, e mail: rodaci.pratele.zruc@seznam.cz
www.rodaci-pratele-zruc.cz
Toto číslo připravila: Jiřina Janatová, fota a plánky Mgr. Jiří Klatovský

Spolek vyvíjí aktivity za výrazného přispění města.

****